

Asia: VN/2243/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi tupakkatuotteiden ja vastaavien tuotteiden sekä niiden vähittäismyyntipakkausten merkinnöistä ja muusta ulkoasusta annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Uusi 3 c luku

Syöpäjärjestöt kannattaa uuden 3 c luvun lisäämistä tupakkalakiin. On tärkeää, että savuttomien nikotiinituotteiden vähittäismyyntipakkausten merkintöjen ja ulkoasun sääntely yhdenmukaistetaan muiden tupakka- ja nikotiinituotteiden kanssa. Tämä tukee tupakkalain tavoitteita, edistää terveyserojen kaventamista ja vähentää nuorten riskiä aloittaa nikotiinituotteiden käyttö.

19 i §

Syöpäjärjestöt kannattaa ehdotusta uuden 19 i § lisäämiseksi, sillä se varmistaa, että savuttomien nikotiinituotteiden vähittäismyyntipakkaukset eivät eroa muista vastaavista tuotteista merkintöjensä osalta eivätkä edistä tuotteiden markkinointia.

On olennaista, että tuotepakkausten merkinnät eivät tee tuotteista houkuttelevampia, sovellu markkinointiin tai vie huomiota terveysvaroituksilta. Merkintöjen sääntelyllä voidaan estää kuluttajia harhaanjohtava viestintä ja edistää tupakkalain tavoitteiden toteutumista.

19 j §

Syöpäjärjestöt kannattaa ehdotusta 19 j §:n lisäämiseksi, sillä se selkeyttää savuttomien nikotiinituotteiden pakkausten muotoa, väriä ja materiaalia koskevia vaatimuksia.

Ehdotettu sääntely vastaa voimassa olevia säännöksiä tupakkatuotteiden, sähkösavukkeiden ja täyttösäiliöiden pakkauksista, mikä on perusteltua ja kannatettavaa. Lisäksi Syöpäjärjestöt pitää

välttämättömänä, että nikotiinipussien pakkauksiin lisätään CLP-asetuksen mukainen turvasuljin. Nikotiini on myrkyllinen aine, ja pienille lapsille se voi aiheuttaa vakavan myrkytysuhan jo pieninä annoksina. Myrkytystietokeskus saa jatkuvasti yhteydenottoja nikotiinipusseihin liittyen, ja vuoden 2024 loppuun mennessä niitä oli kertynyt jo 470. Huolestuttavaa on, että puolet yhteydenotoista koski alle kaksivuotiaita lapsia.

Lisäksi Syöpäjärjestöt korostaa, että savuttomien nikotiinituotteiden pakkauksissa on oltava selkeä ja yhdenmukainen merkintä tuotteen nikotiinipitoisuudesta muodossa mg/g. Tällä hetkellä markkinoilla on pakkauksia, joissa nikotiinipitoisuus ilmoitetaan epäselvästi esimerkiksi termeillä 'mild' tai 'extra strong' tai graafisilla symboleilla, kuten palloilla tai tähdillä. Lisäksi eri valmistajat käyttävät toisistaan poikkeavia vahvuusluokituksia, eikä merkintöjä ole yhdenmukaistettu. Tämä vaikeuttaa kuluttajien mahdollisuuksia ymmärtää tuotteen todellista vahvuutta ja lisää riskiä tuotteiden aiheuttamille nikotiinimyrkytyksille.

19 k §

Syöpäjärjestöt kannattaa ehdotusta, jonka mukaan savutonta nikotiinituotetta ei saisi värjätä. Lisäksi Syöpäjärjestöt katsoo, ettei nikotiinipusseja tulisi myöskään valkaista, vaan niiden tulisi olla saman värisiä kuin ehdotettu tumma vähittäismyyntipakkaus.

Nikotiinipussien ulkoasu on keskeinen markkinointikeino. Tuotteen väri voi vaikuttaa kuluttajien mielikuviin esimerkiksi mausta, tuoksusta ja haitattomuudesta. Tutkimusten mukaan vaaleat tuotteet mielletään usein raikkaiksi ja vähemmän haitallisiksi. Lisäksi valkaistut nikotiinipussit voivat aiheuttaa sekaannusta nikotiiniriippuvuuden lopettamisen tukeen tarkoitettujen korvaushoitotuotteiden kanssa, vaikka niiden käyttötarkoitus, nikotiinipitoisuus ja muut ominaisuudet eroavat huomattavasti toisistaan.

22 a §

Syöpäjärjestöt kannattaa ehdotusta, joka estää sääntelyn kiertämisen ja varmistaa, ettei vähittäismyyntipakkauksista tehdä houkuttelevampia kuluttajille.

22 b §

Syöpäjärjestöt kannattaa ehdotusta, joka kieltää irtoavien ja uudelleen liimattavien tarrojen käytön tuotetietojen merkinnässä. Tämä ehkäisee tarrojen hyödyntämistä markkinointi- ja myynninedistämistarkoituksessa.

Nikotiinituotteiden valmistajat ovat aiemmin käyttäneet irtoavia etikettitarroja markkinoinnin välineenä, ja erityisesti nuoret ovat kiinnostuneet näistä pakkauksista. Tällainen ilmiö on ollut nähtävissä esimerkiksi Ruotsista maahantuoduissa nuuskatuotteissa. Ehdotettu sääntely on tarpeellinen nikotiinituotteiden houkuttelevuuden vähentämiseksi lasten ja nuorten keskuudessa.

Muut mahdolliset kommentit

Syöpäjärjestöt kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto asetuksen luonnoksesta, joka koskee savuttomien nikotiinituotteiden vähittäismyyntipakkausten ulkoasun sääntelyä. Syöpäjärjestöt haluaa korostaa, että se ei tue nikotiinipussien tai muiden uusien nikotiinituotteiden myynnin sallimista, sillä näiden tuotteiden valikoiman laajeneminen lisää saatavuutta ja kasvattaa riskiä uusien sukupolvien nikotiiniriippuvuuden kehittymiselle.

Syöpäjärjestöt kannattaa kuitenkin savuttomien nikotiinituotteiden (nikotiinipussien) ulkoasun sääntelyn yhdenmukaistamista voimassa olevan tupakkatuotteiden, sähkösavukkeiden ja täyttösäiliöiden vähittäismyyntipakkausten ulkoasua koskevan sääntelyn kanssa.

Tuotepakkaukset ovat niitä valmistaville yrityksille tärkeä markkinointikeino, jonka avulla ne pyrkivät erottumaan kilpailijoista ja luomaan tuotteistaan positiivisia mielikuvia. Kansainväliset tutkimukset ovat osoittaneet, että tupakkatuotteiden yhdenmukaiset tuotepakkaukset ovat vähentäneet tupakointia ja tehneet tuotteista vähemmän houkuttelevia. Visuaalisesti houkuttelevat tuotepakkaukset vetoavat tutkitusti lapsiin ja nuoriin, jotka altistuvat niiden kautta tapahtuvalle markkinoinnille sekä fyysisissä ympäristöissä että digitaalisessa mediassa.

Nikotiinipussien voimakkaasti kasvanut suosio suomalaisten nuorten ja nuorten aikuisten keskuudessa lyhyessä ajassa on huolestuttavaa. Tarvitaan ripeitä toimenpiteitä sekä nuorten suojelemiseksi nikotiinin haitallisilta vaikutuksilta että tupakkalain tavoitteen saavuttamiseksi.

Tämän vuoksi Syöpäjärjestöt ei kannata esityksessä ehdotettua aikataulua sääntelyn voimaantulolle (vuoden kuluttua tupakkalain voimaantulosta). Syöpäjärjestöjen näkemyksen mukaan nikotiinipussien vähittäismyyntipakkausten yhdenmukaistamista koskevan sääntelyn tulisi astua voimaan samanaikaisesti tupakkalain kanssa.

Hartonen Sarianne
Syöpäjärjestöt